Memo

0098166358

Aan:	gemeenteraad
Van:	College van B&W
Team:	Beleid
Datum:	12 oktober 2022
Onderwerp:	Toedeling beheer en onderhoud oevers Friese vaarwegen
Bijlage memo:	
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Inleiding
In de memo van 10 november 2020 (zie bijlage 1) hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken rondom de toedeling van het beheer en onderhoud van de oevers langs de Friese vaarwegen.
Op grond van de Waterwet (2009) kan Provinciale Staten (PS) dit beheer en onderhoud toedelen.
De planning is dat per 1 januari 2024 PS het beheer en onderhoud toedeelt. Hierbij vormen de bestuurlijke standpunten van gemeenten en Wetterskip input voor Gedeputeerde Staten (GS) om tot een voorstel richting PS te komen.

Stand van zaken
Alle gemeenten en het Wetterskip hebben in 2020 geadviseerd om variant 5, zoals omschreven in onze memo van 10 november 2020 verder uit te werken. PS heeft dit advies overgenomen.
De planning is dat PS in januari 2023 een besluit neemt over de toedeling. Vervolgens zal dit ter inzage komen te liggen en is de verwachting dat de definitieve toedeling per 1 januari 2024 zal ingaan.
Nu deze uitwerking van variant 5 er ligt, is ons opnieuw gevraagd input te leveren aan GS om tot een voorstel te komen richting PS.

Uitwerking variant 5
Naast de toedeling van het beheer van de oevers maakt ook de uitwerking van het oeverfonds deel uit van deze variant.

Uitwerking toedeling oevers
Bij de toedeling wordt onderscheid gemaakt tussen eerste beheerder en tweede beheerder.
Bij een toedeling als eerste beheerder komen alle kosten voor rekening van de eerste beheerder.
Bij de toedeling als onderhoudsplichtige draagt deze ook alle kosten voor de oeverbescherming.
Een tweede beheerder wordt benoemd als er vanuit de droge functie (bijvoorbeeld de aanwezigheid van een weg of fietspad langs de watergang) een zwaardere oeverconstructie nodig is dan vanuit de natte functie. In zo'n geval zijn de meer kosten voor die zwaardere oeverconstructie voor de tweede beheerder.

Eerste beheerder
Er wordt aan ons 4,7 kilometer oever toebedeeld waarvoor wij onderhoudsplichtig zijn. Deze oevers liggen conform de PVVP langs de volgende vaarwegen:
• de Linde;
• de Tjonger;
• Van Helomavaart;
• de Schipsloot.
De kosten voor de oeverbescherming komen volledig voor rekening van de gemeente.

Tweede beheerder
Wij zijn als tweede beheerder aangewezen voor 2,4 kilometer oever. Het waterschap levert voor de kosten voor het vervangen van de oeverbescherming een bijdrage van € 200,00 per meter.

Uitwerking oeverfonds
Het oeverfonds geldt alleen voor een recreatieve vaarweg die niet voldoet aan breedtenorm op basis van vaarwegklasse en intensiteit zoals opgenomen in Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP) en wanneer er sprake is van een gedeeld belang.
Bij een gedeeld belang is er altijd sprake van en nat en droog belang.
Omdat de recreatieve vaarweg niet voldoet aan de breedtenorm zal er altijd een zwaardere en dus ook duurdere oeverbescherming moeten worden toegepast dan bij een recreatie vaarweg waarbij de

breedtenorm wel voldoet. Daarom wordt er in deze situatie vanuit de vaarwegfunctie (natte belang) een bijdrage uit het oeverfonds aan het beheer en onderhoud van de oever (droge belang) verstrekt aan de beheerder van de oever. Dit kan naast een overheid ook een particulier of een andere instantie of bedrijf zijn. De bijdrage uit het Oeverfonds aan de droge belanghebbende wordt betaald door de Algemene Democratie. In het geval van de Friese vaarwegen zijn dit de provincie Fryslân en de 14 gemeenten op de vaste wal. De watergangen waarvoor een bijdrage uit het oeverfonds geldt, vallen allemaal onder onderdeel B in de beslisboom.

Reikwijdte oeverfonds
Voor de reikwijdte van het oeverfonds zijn de varianten X en Y uitgewerkt:

- Variant X
  Voor deze variant wordt geen onderscheid gemaakt en dus komen alle watergangen die vallen binnen deel B van de beslisboom in aanmerking voor een bijdrage.
- Variant Y
  Bij deze variant wordt onderscheid gemaakt naar intensiteit (> 5000 boten/jaar) en breedte van de vaarweg (te smal)
  Deze variant is ontwikkeld om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de praktijk.

Verrekenen bijdrage aan oeverfonds
De financiering van het Oeverfonds wordt verdeeld tussen de provincie Fryslân (50%) en de Friese gemeenten op de vaste wal (50%).
De hoogte van de bijdrage per gemeente is afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt over de reikwijdte van het oeverfonds.
Voor het verrekenen van de bijdrage per gemeente zijn de volgende drie voorstellen uitgewerkt:

1. Verrekenen op basis van inwonertal;
2. Verrekenen op basis van het aantal km oever in deel B per gemeente;
3. Verrekenen op basis van een vast bedrag per gemeente aangevuld met km vaarweg in deel B.

Collegeadvies
Wij hebben GS via een brief laten weten dat:
a. wij instemmen met de uitwerking van variant 5;
b. wat betreft de reikwijdte van het oeverfonds onze voorkeur uitgaat naar variant Y;
c. wat betreft de bijdrage aan het oeverfonds onze voorkeur uitgaat naar voorstel 3.

Financiën
Voor de uitvoering van het beheer en onderhoud van oevers is in de begroting geen specifiek bedrag opgenomen. De kosten voor het eventueel herstel van oevers komen uit het budget voor wegen of uit het budget voor bruggen en duikers.
Welke financiële gevolgen de toedeling en de invoering van het oeverfonds hebben, zal duidelijk worden in 2023. De uitkomsten daarvan zullen wij in de kadernota 2024 (financieel) verwerken

Communicatie
Alle communicatie over de toedeling loopt via de provincie.